

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך תשפ"ב 2021-2022

שם הקורס: מבוא לפדגוגיה ביקורתית
מס' קורס: 129.1.0182

שם המרצה: ד"ר אסף משולם
שעות קבלה: בתיאום מראש **בבנין** 72 **חדר** 136

יעדי ההוראה:

- לחשוף את המשתתפות/ים להגות מרכזית בלימודי חינוך ביקורתיים, תוך התמקדות בשאלות הגדולות בהן עוסקת ההגות הביקורתית בחינוך:
- מהו תפקידו של חינוך בחברה דמוקרטית – שיפור החברה או שימור המבנים הקיימים?
 - האם בתי"ס יכולים לייצר חברה שיוויונית, צודקת וטובה יותר?
 - כיצד ניתן לעשות זאת אם בכלל?

פרשיות לימודים:

במהלך הקורס נשלב דיונים שיתבססו על קריאה ביקורתית של טקסטים מסוגים שונים; עבודה בקבוצות קטנות; וחקר עצמאי של הסטודנטיות/ים, כאשר השאיפה המרכזית היא הבנייה משותפת של ידע.

הנושאים שידונו במסגרת הקורס:

1. מהי פדגוגיה ביקורתית/לימודי חינוך ביקורתיים?
2. תפקידי החינוך בחברה דמוקרטית.
3. המורה המשחררת/הוראה כשליחות.
4. פיתוח תודעה ביקורתית.
5. צדק חברתי:
 - גזענות/פריוולגיות
 - דיכוי/שחרור
 - רב-תרבותיות/גוון

משקל בציון הסופי ** (יש למחוק את המיותר)	
נכחות ותרומה לדין	10 % - \bar{X} חובה
דוחות קריאה	30 % -
עבודה	60 % -
סה"כ	100% -

דגשים בעת קורונה:

אופן ההוראה בקורס - יתכנו שינויים באופן ההוראה בהתאם למצב הקורונה באותה העת ובכפוף להחלטות הממשלה, האוניברסיטה ולשיקול דעת המחלקה.

אופן הערכה בקורס - ככל שלא יתאפשר לקיים בחינות פרונטליות הן עשויות להשתנות למטלות חלופיות. עם זאת, המחלקה תשמור על הרכב הציון בקורס, כך שהמטלה החלופית שתיתן תהיה באותו משקל של המקורית.

רשימה ביבליוגרפית (חלקית):

אבידן, ג. למפרט, ח. גיש ע. (2005). **הקול השותק: מבט אחר על ילדים בבית הספר**. רעננה: הקיבוץ המאוחד.

גור-זיו, ח. (2013). **פדגוגיה ביקורתית-פמיניסטית וחינוך לתרבות של שלום**. תל אביב: מכון מופ"ת.

גובר, נ. (1999). "הרהורים ביקורתיים על הפדגוגיה הביקורתית", בתוך: גור-זאב, אילן, (עורך) מודרניות, פוסט-מודרניות וחינוך, תל-אביב: רמות, עמודים 121-142.

זלמנסון לוי ג. (2015). הוראת המתמטיקה כהזדמנות לערך השוויון. בתוך: שיעור לחיים, חינוך נגד גזענות מהגן עד התיכון. האגודה לזכויות האזרח.

למפרט, ח. (2013). **ילדים חסרי ערך על מחירי החינוך ההישגי**. הוצאת מופת.

משולם, א. (2013) ראיון עם חוקר החינוך מייקל אפל. גילוי דעת, גיליון 3. סמינר הקבוצים.

סבירסקי, ש. (1990). **חינוך בישראל: מחוז המסלולים הנפרדים**. ת"א: ברירות.

פריירה, פאולו, (1981). **פדגוגיה של מדוכאים**, תרגום: כרמית גיא, ירושלים: מפרש.

פריירה, פאולו, (2015). **מכתבים למורה: לאלה המעזים ללמד**. תל-אביב יפו: דרור לנפש.

שור, א. ופריירה, פ. (1990). **פדגוגיה של שחרור: דיאלוגים על שינוי בחינוך**. ירושלים: מפרש.

שנהב, י. יונה, י. (עורכים). (2008). **גזענות בישראל**. הקיבוץ המאוחד ומכון ון ליר: ירושלים.

Apple, M. W., Au, W., & Gandin, L. A. (Eds.). (2009). *The Routledge international handbook of critical education*. Taylor & Francis.

Counts, G. S. (1932). *Dare the school build a new social order?* New York, NY: The John Day Company.

Darder, A. Baltodano, M., Torres, R.D. (2009). *The Critical Pedagogy Reader*. Routledge Falmer.

Freire, P., & Macedo, D. (1987). *Literacy: Reading the Word and the World*. South Hadley, MA: Bergen & Garvey.

Giroux, Henry, (1992), *Border Crossings: Cultural Workers and the Politics of Education*, New York: Routledge, pp. 9-18.

hooks, b. (1994) *Teaching to Transgress: Education as the Practice of Freedom*. New York. Routledge

Ladson-Billings, G. (2003). *New directions in multicultural education: Complexities, boundaries, and critical race theory*. In J. A. Banks & C. A. M. Banks (Eds.), *Handbook of research on multicultural education: Issues and Perspectives* (pp. 50-66). San Francisco: Jossey-Bass.

McLaren, P. (1994). *White terror and oppositional agency: Towards a critical multiculturalism*. In T. H. Goldberg (Ed.), *Multiculturalism. A critical reader* (pp. 45-74). Cambridge, MA: Blackwell.

Meshulam, A. & Apple, M. W. (2014). *Interrupting the interruption: neoliberalism and the challenges of an antiracist school*. *British Journal of Sociology of Education*. Vol. 35(5). 650-669.

Moore, E. Jr., Penick-Paris, M.W., Michael, A. (Eds.). (2015). *Everyday white people confront racial and social injustice: 15 stories*. Sterling VA: Stylus Publishing, LLC.

אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.
על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.

**
